

На ден 26.05.2009 година (среда), во Гевгелија се одржа Јавна расправа по Студија за оцена на влијание врз животната средина од поставување на ветровни електрани во Гевгелија-југ. Јавната расправа почна од 18:00 часот, а присуствуваа:

- Иван Франгов, градоначалник на о. Гевгелија
- Билјана Спироска, советник во Одделението за оцена на влијание врз животна средина, Министерство за животна средина и просторно планирање (МЖСПП)
- Влатко Цветаноски, советник во Одделението за оцена на влијание врз животна средина, МЖСПП
- Сашо Секуловски, раководител на Сектор за комуникација со јавност, МЖСПП
- Ангелина Јовановиќ, советник за комуникација со јавност, МЖСПП, записничар
- Менка Спировска, претставник на фирмата Деконс-Ема- Друштво за еколошки консалтинг, изготвувач на студија
- Претставници од инвеститорот

Јавната расправа со следниот Дневен ред:

Отварање и вовед

1. Јавната расправа ја отвори **Билјана Спироска**, советник во Одделението за оцена на влијание врз животна средина во Министерството за животна средина и просторно планирање.

2. По отварањето, на собирот, му се обрати градоначалникот на о. Гевгелија, **Илија Франгов**, којшто зборуваше за значењето на реализацијата на проектот за поставување на ветерни електрани Гевгелија-југ. При тоа Градоначалникот истакна дека овој проект е од големо значење и на локално и на државно ниво, бидејќи е прв од ваков вид во Р. Македонија, потенцирајќи го фактот дека реализацијата и функционирањето на ветропаркот е пионерски потфат и ќе биде пример за користење на ветровата енергија во државата.

3. **Билјана Спироска** ги запозна присутните со законските акти во кои се пропишани процедурите за ОВЖС, според кои и Јавната расправа е дел од таа процедура и претставува процес на вклучување на јавноста во донесување на одлуки. Присутните се информирани дека во текот на расправата можат да ги искажат своите забелешки (доколку ги имаат) или можат да ги достават во писмена форма до Министерството за животна средина и просторно планирање. Истите ќе бидат земени во предвид при изготвувањето на Извештајот за соодветноста на Студијата за оцена на влијанието на проектот врз животната средина, кое предходи на издавање на Решение со кое се дава согласност или се одбива барањето за реализација на проектот.

Презентација на студијата

Г-ѓа Менка Спировска ја презентираше Студијата за ОВЖС за ветерните електраните Гевгелија - југ. Во презентацијата уште еднаш се потенцираше фактот дека ова е прв проект во кој се гради инсталација за искористување на ветровата енергија како обновлив ресурс за производство на електрична енергија. Овој тип на производство на електрична енергија спаѓа во т.н. “зелени технологии” или технологии пријателски за животната средина кои учествуваат во намалувањето на емисиите на ЦО2 во енергетскиот сектор. Презентирана е законската процедура и потребата од оцена на влијанието на оваа инсталација врз животната средина. Со абеларен приказ, компаративно беше прикажано влијанието врз животната средина по различни медиуми при производство на електрична енергија од

различни ресурси. Параметрите јасно ги покажаа предностите од искористувањето ветровата енергија.

Потоа беа изнесени техничките карактеристики на проектот. Локацијата на која ќе бидат поставени ветерните електрани е во околината на с. Негорци, с. Прдејци и с. Мрзенци и опфаќа површина од 13 км². Ветропаркот ќе содржи 20 ветерни електрани и ако секоја поединечно произведува максимум 3 МЊ, сите заедно, во енергетскиот биланс на Р.Македонија ќе дадат допринос од 60 МЊ. Ветропаркот опфаќа и изградба на пропратни инсталации - подземни кабли и трафостаница. Висината на ветровите електрани изнесува околу 150 метри.

Врз основа на разгледани влијанија: визуелно влијание, бучава, вибрации, смртност на видовите и нивна вознемиреност, реперење и отсјај на перките, влијание врз воздухот, влијание врз квалитетот на површинските и подземните води, ерозивни влијанија, влијанија врз употребната вредност на земјиштето и културното наследство, утврдено е дека не постојат значителни влијанија. Во исто време предвидени се и мерки за спречување и намалување на било какви негативни влијанија и како и мерки за управување со ризикот.

Дискусија

Претставник на локален медиум - Поставено е прашање кое е во контекст со неодамнешните земјотреси во југо-источниот дел на Македонија, за тоа на каква земјишна подлога се поставуваат ветроелектраните, дали се земени предвид сеизмолошките карактеристики на земјиштето и за какво земјиште станува збор, обработливо или необработливо.

Менка Спировска одговори дека е искористена и сеизмолошка карта и тие параметри се земени во предвид при изработка на проектот. Исто така дадено е појаснување дека овие инсталации, според светските искуства се многу сигурни и дека хаварији се познати само во случаеви при големи ветрови кои во нашите краеве се непознати. И уште понатаму, самиот систем има сигурносен систем на самоисклучување на електраните при одредени големи брзини на ветерот. За поставувањето на инсталациите следени се европските регулативи и задоволени се критериумите на просторното планирање. Локацијата е некаде на средина помеѓу реката и автопатот, но се запазени стандардите за оддалеченост од двете. Земјиштето на кое се поставени ветерниците може повторно да се употребува.

Сашо Секуловски даде додатно објаснување дека ветерната електрана работи при брзина на ветерот од 3-20 м/с. При поголеми брзини ветерниците автоматски се исклучуваат.

Станко Карајанов, о.Гевгелија, постави прашање дали со функционирањето на ветропаркот би дошло до намалување на сметките за електрична енергија.

Менка Спировска, одговори дека ние сеуште плаќаме повластена цена на електрична енергија која е одредена од Регулаторната комисија.

Граѓанин - дали инвеститорот е задоволен од цената на струјата?

Менка Спировска, истакна дека таа е регулирана од Регулаторната комисија и дека постои правилник за надоместување на цената што на инвеститорот му одговара.

Сашо Секуловски го дообјасни ова прашање при што посочи дека на секој инвеститор кој сака да инвестира во „зелени енергии“, (а таква е и ветровата енергија), Владата на Р.Македонија му гарантира цена со што ги стимулира ваквите вложувања.

Граѓанин постави прашање за тоа која е временската рамка за доставување на мислења по Студијата за ОВЖС.

Билјана Спировска одговори дека рокот за доставувања мислења е 60 дена од објавувањето на Студијата. Понатаму ја дообјасни процедурата, стаќнувајќи дека издавањето на Решение од страна на МЖСПП за соодветноста на Студијата, за изведување на проектот е неопходна и Дозвола од Министерството за транспорт и врски со што изведбените работи можат да почнат, а во рок од 2 години мора да биде обезбедена целокупната потребна документација.

По завршувањето на дискусијата, **г. Волфганг Шмитнер**, технички експерт на инвеститорот (Ри-Енерџс), се обрати до присутните, при што даде преглед на проектот од негов аспект. Во текот на двете години кои изминаа од првото мерење на ветерот утврдено е дека во целиот регион има доволно ветрова енергија. И не само тоа, туку, постоји и добра инфраструктура, што е многу важно за реализација на ваков проект и што многу го олесни изборот на локацијата.

Локацијата е во близина на автопат, а во непосредна близина е далекувод чии технички капацитети ги задоволуваат потребите на ветропаркот. Инвеститорот ја искористи приликата да ја изрази својата благодарност до домашната консултантска фирма за високата професионалност и експертиза. Наведено е дека типот на ветерници кои ќе се поставуваат, не можат да се произведат во Р. Македонија, но максимално ќе се ангажираат македонски ресурси. Векот на ветерниците е 20 години, а ќе се обучи кадар кој ќе се грижи за одржување на системот.

Иван Франгов, градоначалник на о. Гевгелија постави прашање што ќе се случува после 20 години.

Г. Волфганг Шмитнер одговори дека во текот на функционирањето на ветропаркот ќе се врши контрола и замена на истрошениот машински дел, со што се продолжува векот на ветровите електрани. По 20-25 години се поднесува барање за продолжување на векот и обновување на ветропаркот.

Службеник од Кабинетот на градоначалникот постави прашање за тоа колку луѓе ќе ја опслужуваат инсталацијата, односно која е бројката на персоналот кој ќе се вработи со функционирањето на системот.

Г. Волфганг Шмитнер одговори дека тимот кој ќе управува со инсталацијата треба да биде составен од околу 20-ина луѓе.

Сашо Секуловски постави прашање дали во бизнис планот се предвидува дел од средствата од ветровата електрана да се вложуваат во образованието на талентирани младинци од оваа о. Гевгелија, чие образование би се надоградувало за оваа област, со можност во иднина како експерти да се ангажираат на локално, државно и интернационално ниво.

Г. Волфганг Шмитнер одговори дека вакви идеи се разгледуваат во соработка и со поддршка на локалната самоуправа, но дека акцентот ќе се стави на подигање на јавната свест за значењето на користење на обновливи извори за производство на енергија и за потребата и начините на заштеда на електрична енергија

Службеник од о. Гевгелија, постави прашање за тоа колку чини изградбата на ветропаркот и за колку време би се исплатила инвестицијата.

Г. Волфганг Шмитнер одговори дека инвестицијата вреди околу 50 000 000 €, а дека со оглед на светската економска криза и времето кое треба за да се извадат сите потребни дозволи, очекувано е инвестицијата да се исплати некаде 2010-2012 година.

Јавната расправа заврши во 20:30 часот.

Записничар:

Ангелина Јовановиќ